

Ár 2021, föstudaginn 22. janúar, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Auður Inga Ingvarsdóttir, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Magnús Fannar Sigurhansson og Þorvaldur E. Jóhannesson.

Fyrir er tekið **mál nr. 5/2020**:

M
gegn
fjármálafyrirtækinu F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 26. ágúst 2020, með kvörtun sóknaraðila, dags. sama dag. Með tölvupósti nefndarinnar 31. ágúst 2020, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Athugasemdir varnaraðila bárust með bréfi dags. 12. október 2020 og voru þær sendar sóknaraðila í tölvupósti sama dag. Athugasemdir sóknaraðila við þeim bárust 12. nóvember 2020.

Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar 15. og 22. janúar 2021.

II.

Málsatvik

Hinn 14. janúar 2007 gekkst sóknaraðili í sjálfskuldarábyrgð fyrir skuldabréfi nr. x, útgefnu af A ehf., að fjárhæð 3.250.000 kr. til sparisjóðs. Hinn 22. júlí 2007 var láninu skuldskeytt og tók annað félag með nafninu A ehf., við skuldbindingum samkvæmt bréfinu.

Hinn 11. júlí 2012 gaf sóknaraðili út veðskuldabréf nr. y, að fjárhæð 18.899.442 kr., til sparisjóðs. Veðskuldabréfið var tryggt með 6. veðrétti og uppfærslurétti í fasteigninni B, sem var í eigu sóknaraðila og D. Að beiðni sóknaraðila var hinn 15. febrúar 2013 gerður viðauki við veðskuldabréfið þar sem gjaldföllnum afborgunum var bætt við höfuðstól lánsins.

Á framangreindri fasteign voru fyrir áhvílandi tryggingarbréf nr. z, útgefið af sóknaraðila hinn 10. október 2011, til tryggingar skilvísri og skaðlausri greiðslu á öllum skuldum og fjárskuldbindingum hans við sparisjóðinn, að hámarksfjárhæð 20.000.000 kr., og nr. þ, útgefið af sóknaraðila hinn 15. nóvember 2011, til tryggingar skilvísri og skaðlausri greiðslu á öllum skuldum og fjárskuldbindingum hans við sparisjóðinn, að hámarksfjárhæð 7.000.000 kr.

Samkvæmt óundirritaðri kaupnótu veðskuldabréfs nr. y, dags. 19. júlí 2012, var andvirði lánsins að fjárhæð 18.796.483 kr. og því ráðstafað með eftirfarandi hætti: 2.075.474 kr. inn á reikning nr. R í eigu sóknaraðila, 5.287.058 kr. inn á reikning nr. RR í eigu sóknaraðila, 5.016.613 kr. inn á reikning nr. RRR í eigu sóknaraðila, 25.824 kr. inn á yfirdráttarheimild á reikningi nr. RRRR í eigu AB, 1.062.448 inn á

yfirdráttarheimild á reikningi nr. RRRRR í eigu A, 88.366 kr. til sparisjóðsins fyrir kostnaði en því sem eftir stóð var ráðstafað inn á gjaldfallnar afborganir og til uppgreiðslu á láni A, nr. x, sem sóknaraðili var í sjálfskuldarábyrgð fyrir.

Bú sóknaraðila var tekið til gjaldþrotaskipta með úrskurði héraðsdóms Reykjavíkur 17. október 2013. Þegar varnaraðili tók við réttindum og skyldum sparisjóðsins hinn 15. október 2015 var bú hans ennþá í skiptum.

Í árslok 2016 var framangreind fasteign seld með samþykki bankans sem veðhafa og var kaupverðið 63.000.000 kr. Uppgjör var klárað hinn 12. júní 2017 með útgáfu afsals til kaupanda. Kaupverð var greitt inn á vörslureikning skiptastjóra þrotabús sóknaraðila. Það sem eftir stóð af söluandvirði, þ.e. eftir greiðslu sölulauna, lögveða og uppgreiðslu láns frá Íbúðalánasjóði voru samtals 26.882.274 kr. og féll helmingur þeirrar fjárhæðar í hlut hvors eiganda, þ.e. þrotabús sóknaraðila og D eða 13.441.137 kr. í hlut hvors um sig. Um nákvæm afdrif þessa tveggja greiðslna ríkir þó óvissa og eru engin málsgögn þar um fyrir utan millifærslukvittun að fjárhæð 12.330.146 kr. inn á reikning í eigu varnaraðila. Sóknaraðili heldur því fram að D hafi aðeins fengið 6.047.480 kr. og varnaraðili 13.441.137 kr.

Á sama tíma lá fyrir erindi um afmáningu tryggingarbréfa nr. z og þ og veðskuldabréfs nr. y á eignarhluta D. Í athugasemdum varnaraðila kemur fram að með erindinu um afmáningu hafi fylgt yfirlýsing sóknaraðila þar sem hann á að hafa staðfest að hafa falsað nafn hennar á skjölin, svo sem hann hefur gert í kvörtun sinni til nefndarinnar, og hafi því verið lögð fram kæra á hendur sóknaraðila hjá lögreglu. Í ljósi játningar sóknaraðila hafi niðurstaðan verið sú að söluandvirði það sem kom í hlut D yrði ekki ráðstafað til greiðslu á þeim skuldbindingum sem stóðu að baki framangreindum tryggingarbréfum eða veðskuldabréfinu.

Önnur atvik eða fullyrðingar málsaðila um málsatvik eru ekki studd með neinum gögnum.

III.

Umkvörtunarefni

Sóknaraðili krefst þess að varnaraðili greiði 13.441.137 kr. auk dráttarvaxta samkvæmt 1. mgr. 6. gr. laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001 frá 25. janúar 2017 til greiðsludags. Að auki krefst sóknaraðili þess að varnaraðili greiði lögfræðikostnað sinn að fjárhæð 500.000 kr. auk 24% virðisaukaskatts.

Kröfu sinni til stuðning vísar sóknaraðili til þess að veðskuldabréfið hafi verið að fullu uppgreitt þegar E, hafi keypt öll tæki og vélar verktakafyrirtækis í hans eigu, sem ekki er nafngreint. Sóknaraðili vísar þá til þess að hann hafi gefið út skuldabréf vegna kaupanna sem sparisjóðurinn hafi keypt og hafi þar með allar skuldir hans við sparisjóðinn verið greiddar upp. Engu að síður hafi varnaraðili látið sóknaraðila greiða að nýju meinta skuld sem þegar hafi verið uppgreidd með andvirði sölu fasteignar að B, samanber kaupsamning 25. janúar 2017. Það sé grundvöllur endurgreiðslukröfu sóknaraðila um 13.441.137 kr.

Í kvörtun sóknaraðila koma síðan fram lýsingar E annars vegar og frásögn sóknaraðila hins vegar á atvikum málsins. Í lýsingu E segir að hann hafi átt að vera skuldari á framangreindu skuldabréfi og sóknaraðili ábyrgðarmaður að hluta. Þannig myndu viðskiptin leiða til þess að E fengi öll tæki og vélar ónafngreinda verktakafyrirtækisins, sparisjóðurinn skuldabréfin og sóknaraðili myndi losna við skuldarnar. Skuldir E hafi endað í miklum vanskilum, flest þau tæki, sem sparisjóðurinn hafði tekið veð í væru seld eða ónýt auk þess sem fyrri sparisjóðsstjóri hafi aflétt veðunum af tækjunum og E fengið að selja hluta þeirra án samþykkis sóknaraðila. Eftir

að nýr sparisjóðsstjóri hafi tekið við hafi fundist pappírar í skúffu í borði sparisjóðsstjóra, um sem sóknaraðila bæri að greiða. Sóknaraðili kveðst hafa, vegna skulda E samþykkt að gefa út skuldabréf að fjárhæð 18.899.442 kr. hjá sparisjóðnum og óskað eftir því að yfirdrættirnir yrðu skoðaðir, þar sem sóknaraðili hafi talið að yfirdrættirnir væru greiddir upp með láni sparisjóðsins til E.

Sóknaraðili vísar þá til þess að hafa verið þvingaður til þess að undirrita tryggingarbréf nr. z að hámarksfjárhæð 20.000.000 kr. og hafi hann falsað undirskrift D á það.

Sóknaraðili byggir kröfu sína á því að fyrir liggi staðfestingar sparisjóðsins á uppgreiðslu tveggja skuldabréfa sem E hafi gefið út og sóknaraðili og D voru ábyrgðarmenn fyrir, að ekki hafi verið haft samband við sóknaraðila eða D vegna uppgjörsmála og þau hvorki látin vita né leitað eftir samþykki þeirra fyrir veðbandslausnum á tækjum og vélum félagsins, að sóknaraðili hafi verið þvingaður til að gefa út veðskuldabréfið að fjárhæð 18.899.442 kr. og að engar aðrar skuldir hafi verið til staðar.

Í viðbótarathugasemdum sínum samþykkir sóknaraðili eftirfarandi ráðstafanir samtals að fjárhæð 6.375.330 kr.: 5.287.058 kr. inn á reikning, 25.824 kr. inn á yfirdrattarheimild á reikningi í eigu AB. og 1.062.448 kr. inn á yfirdrattarheimild á reikningi nr. RRRR

Á hinn bóginn fellst hann ekki á að skulda eða bera ábyrgð á eftirfarandi ráðstöfunum samtals að fjárhæð 7.092.087 kr.: 2.075.474 kr. inn á reikning nr. RR og 5.016.613 inn á reikning nr. RRR.

Sóknaraðili krefst þess að varnaraðili sanni hvernig skuldir hafi komið upp á nefndum reikningum, hvaðan þær stafi og uppruna þeirra og að þær hafi verið samþykktar af sóknaraðila en annars beri varnaraðili óvíræða ábyrgð á þeim að mati sóknaraðila.

Um frávisunarkröfu varnaraðila vísar sóknaraðili til þess að varnaraðili hafi ekki haft hagsmuni sína í huga í viðskiptum sínum og að varnaraðili beri ábyrgð á óskýrleika málalíbúnaðar sóknaraðila þar sem varnaraðili hafi ekki uppfyllt upplýsingaskyldu sína. Beri varnaraðili fyrir sig að hann eigi ekki eða geti ekki upplýst um lykilatriði telji sóknaraðili að varnaraðili verði að bera ábyrgð á þeim upplýsingaskorti og endurgreiða beri sóknaraðila sem því nemur.

Að lokum vanti skýringu varnaraðila á ráðstöfun 12.330.146 kr. af andvirði sölunnar á B inn á skuld vegna veltureiknings, sem sé sami reikningur og áður hafi verið merktur RR, en þessi reikningur hafi verið gerður upp með láninu að fjárhæð 5.287.058 kr. samkvæmt kaupnótu hinn 19. júlí 2012. Ekki geti varnaraðili um fjárhæðina sem hér um ræði.

IV.

Athugasemdir varnaraðila

Varnaraðili krefst þess aðallega að kröfu sóknaraðila verði vísað frá. Kröfu sinni til stuðnings vísar varnaraðili til þess að kröfur sóknaraðila séu svo óskýrar að þær séu ekki tækar til úrskurðar og að málið í heild sinni sé óljóst og illa upplýst, sbr. e. lið 6. gr. samþykktar fyrir úrskurðarnefndina. Af kvörtun sóknaraðila verði ekki ráðið á hverju kröfur sóknaraðila eru byggðar vegna skorts á gögnum. Umfjöllunin sé öll ómarkviss og óljós þannig að ómögulegt sé að átta sig á hvaða kröfum og málsástæðum sóknaraðili tefli raunverulega fram. Málið í heild sinni sé þannig uppbyggt að ómögulegt sé fyrir varnaraðila að koma að vörnum í málinu. Að sama skapi sé að mati varnaraðila ómögulegt fyrir nefndina að kveða upp úrskurð í málinu.

Með vísan til alls þessa telji varnaraðili óhjákvæmilegt að málinu verði vísað frá nefndinni.

Til vara krefst varnaraðili þess að öllum kröfum sóknaraðila verði hafnað. Varnaraðili mótmælir öllum röksemdum og málsástæðum sóknaraðila.

Sem fyrr segi eigi varnaraðili erfitt um vik að koma að vörnum í málinu enda sé málatilbúnaður sóknaraðila allur á reiki og fullyrðingar í málsatvikalýsingu virðist ekki eiga sér stoð í málsgögnum.

Varnaraðili byggir kröfu sína um höfnun í fyrsta lagi á því að um aðildarskort sé að ræða sem leiði til höfnunar á kröfu sóknaraðila. Því til stuðnings vísar varnaraðili til þess að bú sóknaraðila hafi verið tekið til gjaldþrotaskipta hinn 17. október 2013. Þar sem kröfur varnaraðila hafi verið samþykktar af skiptastjóra við gjaldþrotaskiptin hafi verið tekin endanleg afstaða til réttmætis þeirra krafna sem lýst hafi verið í þrotabú sóknaraðila og uppgjör hafi farið fram sem verði ekki hnekkt nema að frumkvæði skiptastjóra. Í öðru lagi byggir varnaraðili á því að skilyrði fyrir endurgreiðslu séu ekki til staðar. Þess ber að geta að sóknaraðili rökstyðji ekki með neinum hætti á hvaða lagagrundvelli sé byggt né með hvaða hætti skilyrði endurgreiðslu séu til staðar.

Verði hins vegar litið svo á að skilyrði endurgreiðslu og lögmæti þeirra skuldbindinga, sem voru greiddar með söluandvirði fasteignarinnar B, komi til skoðunar byggi varnaraðili á eftirfarandi röksemdum.

Í fyrsta lagi að sóknaraðili hafi ekki mótmælt gildi veðskuldabréfsins, sem söluandvirði framangreindrar fasteignar hafi verið ráðstafað til, og komist málatilbúnaður sóknaraðila, um fyrri skuldbindingar sínar eða þriðja aðila hjá forvera varnaraðila, ekki að í málinu á grundvelli ólögfesta viðskiptabréfareglna kröfuréttar. Sóknaraðili geti einungis komið að vörnum sem snúi að efnisatriði viðskiptabréfsins í máli þessu þar sem ekki sé byggt á ógildingarreglum samningaréttar. Í öðru lagi að fullyrðingum sóknaraðila um þvinganir til að undirrita veðskuldabréfið sé mótmælt sem ósönnuðum. Í þriðja lagi á því að samninga beri að halda, sem sé grundvallarregla í íslenskum rétti. Loks að sóknaraðili hafi fengið reglulegar tilkynningar um yfirdrætti á framangreindum veltureikningum.

V.

Niðurstaða

Varnaraðili krefst þess að öllum kröfum sóknaraðila verði vísað frá þar sem kröfur sóknaraðila séu svo óskýrar að þær séu ekki tækar til úrskurðar og að málið í heild sinni sé óljóst og illa upplýst, sbr. e. lið 6. gr. samþykta fyrir úrskurðarnefndina.

Ágreiningur málsaðila lýtur að því hvort varnaraðila beri að greiða 13.441.137 kr. auk dráttarvaxta samkvæmt 1. mgr. 6. gr. laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001 frá 25. janúar 2017 til greiðsludags og lögfræðikostnað sóknaraðila 500.000 kr. auk 24% virðisaukaskatts. Í e. lið 6. gr. samþykta fyrir úrskurðarnefndina segir að nefndin fjalli ekki um mál, sem séu það óljós, illa upplýst eða kröfur aðila svo óskýrar að þau séu ekki tæk til úrskurðar. Af málatilbúnaði sóknaraðila verður ekki ráðið á hvaða lagaákvæðum eða málsástæðum hann byggir fjárkröfu sína á og kröfugerð í heild er óljós og vanreifuð.

Með vísan til framangreinds verður ekki hjá því komist að vísa kröfu sóknaraðila frá úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki með vísan til ákvæða e. liðar 6. gr. samþykta nefndarinnar.

Ú r s k u r ð a r o r ð :

Kröfu sóknaraðila, M, á hendur varnaraðila, F, er vísað frá.

Reykjavík, 22. janúar 2021

Auður Inga Ingvarsdóttir

Geir Arnar Marelsson
Magnús Fannar Sigurhansson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir
Þorvaldur E. Jóhannesson